

Дзітгаратніца і Мастацтва

Год выдання 36-ы
№ 68 (2222)
29 жніўня 1967 г.
Аўторак
Цана 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

САРДЭЧНА ЗАПРАШАЕМ! — КАЖА МАСКВА

Эстафета Дзея культуры і мастацтва сродных рэспублік у Маскве прымас Беларусі. Сёння масквічы сустракаюць пасланцоў лясучага краю блакітных азёр і рэк, зялёных бароў і гаёў. З асаблівай цікавасцю чакаюць сустрэчы са сваімі сабратамі маскоўскія кампазітары, мастакі, артысты, пісьменнікі.

Вано МУРАДЭЦІ,

кампазітар, народны артыст РСФСР:

— Для мяне вельмі дарагія сустрэчы з дзесяцімі мастацтва Беларусі. Дарагія таму, што беларусы — надзвычай музычны народ, які глыбока любіць песню. Не даўно, што яны падарылі свету нямецкаму кампазітару. Росквіт савецкага музычнага мастацтва звязаны з імямі Шырыма, Цікоцкага, Багатырова, з якімі ў мяне даўня творчая дружба.

Некалькі гадоў назад Беларусі тэатр оперы і балета паставіў мяю оперу «Кастрычнік». З гэтай нагоды мне давялося быць у Мінску, і з вышэйшай цікавасцю тым, з якой любоўю і адказнасцю працавалі беларускія калегі над операй. Можна сабе ўявіць, якімі радаснымі будзе сустрэчы з даўнімі сабратамі якіх будзе жаданым і дарагім не толькі для мяне. Ведучы талент Беларускага народа, я не сумняваюся, што масквічы з захапленнем сустрэнуцца з мастацтвам Беларусі.

Сяргей БАРУЗДЗІН,

секратар праўлення Саюза пісьменнікаў СССР, рэдактар часопіса «Дружба народаў»:

— У нас, маскоўскіх пісьменнікаў, самая цёплая пачуццё да беларускіх саброяў. Мы вельмі рады бачыць на маскоўскай зямлі ўдзельнікаў Туды культуры і мастацтва Беларусі.

Чакае сустрэчы з братамі-беларусамі калектыв нашча часопіса «Дружба народаў», тым больш, што срод іх ёсць і нашы аўтары. З усіх нядаўна мы закончылі друкаваць новы раман Івана Мележа «Падыхаўшы». У бліжэйшы час дэбюціруюць вершы і аповяданні Анатолья Вярыцкага, Васіля Зубіка, Уладзіміра Караткевіча, Міхася Стральцова. Мы спадзяемся, што сустрэча з беларускімі калегамі будзе сэдзейнічаць яшчэ большаму ўмацаванню дружбы савецкіх літаратараў.

Іосіф РАЕЎСКІ,

рэжысёр Маскоўскага Мастацкага акадэмічнага тэатра, народны артыст БССР, заслужаны дзеяч мастацтва РСФСР:

— Тэатр імя Янкі Купалы, які выступіць у Крамлёўскім тэатры ў Дні культуры і мастацтва Беларусі, для мяне родны. Там я пачынаў сваю артыстычную дзейнасць, сцэна дружба звязвае мяне з многімі акцёрамі-купалюцамі. Я з хваляваннем чакаю сустрэчы з імі. Ведаю, што зараз у тэатры шмат маладых тэлевізійных акцёраў, якіх яшчэ не бачыў маскоўскі глядач. Веру, што знаёмства з імі будзе прыемным.

Георгій НІСКІ,

народны мастак РСФСР:

— Я жыву ў Маскве, але заўсёды памятаю радзіму сваю — Беларусь, думаю пра яе, адчуваю сабе беларусам. З вялікай радасцю і нецярплівасцю чакаю маіх беларускіх калег.

ПЕРАД АДКАЗНЫМ ЭКЗАМЕНАМ

ПРЭС-КАНФЕРЭНЦЫЯ ў МІНІСТЭРСТВЕ КУЛЬТУРЫ СССР

У Міністэрстве культуры СССР 28 жніўня адбылася прэс-канферэнцыя, прысвечаная падрыхтоўцы Дняў беларускай культуры і мастацтва ў Маскве. Адрывачны прэс-канферэнцыю наведвалі міністра культуры СССР В. І. Папоў і народны дэпутат ЦК КПСР В. І. Папоў, што прадэманстравалі ў сталіцы Радзімы Дні культуры і мастацтва савецкіх рэспублік з'яўляюцца яркай дэманстрацыяй дружбы савецкіх народаў, дагадненню, з якімі яны прыходзяць да слаўнага юбілею Вялікага Кастрычніка.

Затым В. І. Папоў прадставіў журналістам сакратара Цэнтральнага Камітэта Кампартыі Беларусі С. А. Шалатовіча, віцэ-прэзідэнта Акадэміі навук БССР, старшыню праўлення рэспубліканскага таварыства «Веды» К. І. Лукашова, галоўнага рэдактара Беларускай Савецкай Энцыклапедыі, народнага паэта рэспублікі Пятруся Броўку, сакратара праўлення Саюза пісьменнікаў БССР Івана Мележа, настаяніна прадстаўніцтва ўрада Беларускай ССР пры Савецкім Міністэрстве СССР А. В. Гарачына, намесніка загадніка адрыва культуры ЦК Кампартыі Беларусі Я. Б. Парватэва.

На прэс-канферэнцыі выступіў сакратар Цэнтральнага Камітэта ЦК КПСР С. А. Шалатовіч. Ён падрабозна ахарактарызаваў шлях, які прайшла наша рэспубліка за гады Савецкай ула-

ды. Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя, укалаў С. А. Шалатовіч, адкрыла шырокія прасторы для росквіту нацыянальнай на форме, сацыялістычнай на змесце беларускай культуры.

Дні беларускай культуры і мастацтва ў Маскве, сказаў далей С. А. Шалатовіч, Цэнтральны Камітэт Кампартыі Беларусі і ўрад рэспублікі разглядаюць як адзін з творчых экзаменаў перад сталіцай Радзімы, перад усёй краінай напярэдадні юбілея Савецкай улады. У Маскву прыедуць лепшыя прафесіянальны мастацкія калектывы і прадстаўнікі самадзейнага мастацтва, пісьменнікі, кампазітары, мастакі, вучоныя, работнікі кінематографіі, Герой Савецкага Саюза і Герой Сацыялістычнай Працы, а таксама ўрадавая дэлегацыя.

На прэс-канферэнцыі выступіў і таксама віцэ-прэзідэнт Акадэміі навук БССР, старшыня праўлення рэспубліканскага таварыства «Веды» К. І. Лукашова, намеснік старшыню праўлення Усеаюзнага таварыства «Веды» В. П. Маслін, начальнік упраўлення прапаганды, інфармацыі і друку ВДНГ СССР Б. В. Пападуеў, галоўны рэдактар Беларускай Савецкай Энцыклапедыі Пятруся Броўка, сакратар праўлення Саюза пісьменнікаў БССР Іван Мележа.

Спец. кар. БЕЛТА.

СУСТРЭЧА З ЗЕМЛЯКАМІ

На сваёй радзіме, у калгасе «Новае жыццё», што на Ушачыне, пабываў народны паэт Беларусі лаўрэат Ленінскай прэміі Пятрусь Броўка. У клуб калгаса на сустрэчу са слаўным земляком прыйшлі сотні людзей. Народнага паэта гораха віталі сакратар партыйнай арганізацыі калгаса Г. Сухоўскі, настаўніца Магалецкай сярэдняй школы Г. Гінтуф, старшыня райвыканкома І. Ціпаў, вучанка Магалецкай школы Тома Дамічонак.

З цёплымі словамі ўзвяснілі да землякоў выступіў на сустрэчу Пятрусь Броўка. Пасля ён прачытаў некалькі сваіх вершаў. У час сустрэчы была зачытана пастава праўлення сельсаветаў аб тым, што імя Пятра Ушачына Броўкі заносіцца ў калгасную Кнігу славы, а на радзіме паэта, у вёсцы Пуцілкавічы, будзе ўстаноўлена мемарыяльная дошка, прысвечаная памяці яго маці, што загінула ў Асвенцыме.

У заключэнне артысты Ушачкага раённага Дома культуры далі канцэрт, у якім гучалі вершы паэта-земляка і песні, напісаныя на яго словы.

В. ГРЫНКЕВІЧ.

Удзячнасць артысту... Яна і ў гаражы алдзістэмак глядачоў. І ў званіх тытулах пасляконкурсных саборніцтваў. І ў такой неа-торпной размове перад канцэртамі. Тысячы новых прыхільнікаў заваяваў лаўрэат Усеаюзнага і Мінарэспубліканскага конкурсу Віктар Вульчын сучасна-беларускія песні. І ўсё больш прыхільнікаў у саюзнай артыста — таленавітага прапагандыста. Заўтра, у дзень адкрыцця сцяга Беларускага мастацтва ў Маскве, Віктар Вульчын зноў будзе спяваць на сталічнай сцэне. А гэта сустрэча адбылася незадоўга да паздні на свята ў Дошчыцкім раёне.

Фота М. РУБІНШТЭЙНА.

БЕЛТА.

ВІНШУЕМ З УЗНАГАРОДАЙ!

За заслугі ў развіцці савецкай літаратуры і ў сувязі з пяцідзясяцігоддзем з дня нараджэння Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР узнагародзіў пісьменніка Пачанку Пімена Емяльяніча ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга.

ПЕРШЫ КРОК ЗРОБЛЕНЫ!

НА ВЫСТАЎКЕ «ПРАМЫСЛОВАСЦЬ БЕЛАРУСІ І Тэхнічная зСТАТКА»

Выстаўка «Прамысловасць Беларусі і тэхнічная зстатка» — прыкметная з'ява ў жыцці рэспублікі. Арганізатары яе паказалі нам вынікі супрацоўніцтва мастакоў і тэхнічных работнікаў прамысловасці. Не ўсе экспанаваныя на выстаўцы ўзоры маюць мастацкую каштоўнасць, не ўсе экспанаты сведчаць аб матанакраваным стаўленні аўтараў да праектавання, але яна адно — пранікненне мастацкай асновы ў тэхнічны свет ідэя поўным ходам.

Найбольш поўна прадстаўлена на выстаўцы станкабудаванне. Добрай прафесіянальнасцю вызначаецца практычная работа на станкабудавальным ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга заводзе імя Кастрычніцкай рэвалюцыі. Экспанаваныя ў гіпсавых макетах гарызантальна-расточныя станкі вабач культуры прапаршчы, яна чытаемая логічна пабудовы. Гэта адзін з ня многіх прыкладаў, калі для праектавання розных аб'ектаў характэрна поўнае мастацкае адзінства, уласны пошук. Удалай работай мастака і канструктараў з'яўляецца і беларускі станок МС-937. І трэці дэліна, што на фатаграфіі групы канструктараў, якія працуюць над станком, яна мастака. Можна і гэта гаворыць пра адносны да яго на заводзе. І ведаю, у якіх умовах працуе А. Елісееў — ён з групой калег займае непрыстававанае да работы паміжкіяне. — І думаю, што на заводзе многія нават не разумеюць мастацкай каштоўнасці экспанатаў, падрыхтаваных да выстаўкі.

Экспанаваны астатніх станкабудавальных заводаў слабейшай адчуваецца, што там абмяжоўваюцца эпізадычным падключэннем мастака да работы, ды і то пераважна на апошняй стадыі, калі ўплыў яго ў лепшым выпадку заканчваецца прыкарошаннем. Таму тэхнічна да-сканалыя станкі аказваюцца нецэннамі ў эстэтычным плане.

Есць некалькі ўзораў, дзе ўдалае фармуляваны завяршылася без умяшання мастака. — у першую чаргу гэта па-ларчана-структурны станок го-

мельскага завода імя Кірава. Многае глумачыць тут вялікая перадгісторыя станка, праявілі шлях яго развіцця. Эвалюцыйнае фармуляванне, напюна, — самы беспамылковы шлях, бо ён паслядоўна выключнае ўсё выпадковае. Аднак гэта, думачна, не той шлях, на які павінны сёння арыентавацца нашы прадыярысты. Грамадскасць не можа гадамі чакаць, пакуль сфармулюецца аблічча той або іншай рэчы.

Мінскі мотавелазавод паказаў паслядоўнае развіццё матачыкаў, лавячыючы з першага вытукі і канчаткова перастануў інаўдальна. На сённяшні дзень тэхнічная эвалюцыя адзінага ў Саюзе лёгкага матачыка на заводзе пераганяе эстэтычна. Выдама, якія герачыны, хаця і трэціх бясстэмына, наманані рабіў завод, спрабуючы знайсці аднаведнасць аблічча і канструктараў матачыка. Аднак Маскоўскі Інстытут тэхнічнай эстэтыкі не ўлічваючы тэхналагічнай і канструкцыйнай спеаас-біласці мадэлі, даваў на завод варыянты не падобны адзін на адзін, далёкі ад патрэбы за-качыка. І правільна зрабіла прадыярыстыя адмовіўшыся шукаць вырашэнне нелезе за межамі рэспублікі. Работа на матачыкаў перададзена ў Мінскі філіял Інстытута тэхнічнай эстэтыкі, які арыентуецца на існуючую мадэль, уважліва ставіцца да традыцый фармулявання. Сённяшнія работы сведчаць аб тым, што неўзабаве з'явіцца гарманічная мадыфікацыя матачыка.

Уважліва стаўленне да традыцый палічылае прыкніненне мастацкага канструктара на тыя этапы вытворчасці, дзе сільна ўплыў мастака лічы значным. Каб не быць галаслоўным, прывяду прыклады. Заслужаны БелАЗ, неаднаразова праміраваны за свае тэхнічны і мастацкі якасці, пры дэталёвым разглядзе выявіла некаю шматлікімі нехайна зробленымі пра-водкамі. Нельга абвінаваціць завод у нізкай культуры вытворчасці — ён заслужаны і тытулаваны. Проста мастак за-рануў толькі войнавае фармуля-варэнне. І ў выніку вытворчасці вымушана выпраўляць мастацкі недарэпаоўкі. Калі на БелАЗе такія практыкі менш прыкметныя, дык на скрэперах, што стаць любімае зробленым на-тымі жа прадыярыстыя, пра-водкі істотна снажаюць сцягут. Прыклады можна было б прывесці больш. А адбываецца тако-е таму, што ў многіх выпадках над вырабам працуюць не творчы калектывы, які здолелі бы асноваць усё стадыі вытвор-часці машыны, а запрошаны на час мастак.

Хочацца закрануць яшчэ адну праблему, якая досыць доталёва асвятляецца ў спецыяльнай літаратуры, але ні за рубяжом, ні ў нас не атры-мала пакуль пераконаўчага вы-рашэння. Гэта праблема так званата сістэматычнага праекта-вання.

Звернемся да прыкладу. Кульман СКБ-3 («Пеленг») — бясспрэчна ўдалы выраб,

але, калі ён трапіць у нашы канструктарскія бюро, то рас-творчыцца ў хаасе прыставава-ных для чарчэння канторскіх сталюў, убогіх кростаў, кніжных шафаў і металічных сейфаў са-матужнай вытворчасці.

А халадзільны «Мінск-3» стане побач з непрыгожай плі-тою Браслаўскага завода газавай апаратуры. А асвятляльная ар-матура Лідскага завода — яе асобныя экземпляры прыгожыя, але ці данасуюцца яны да ін-тэр'ера кухні?

Гэтую групу розных па пры-значэнню прадметаў неабходна было некай скампанаваць, аб'яд-наць. Халадзільнык у такім выпадку, магчыма, прарой-дзе з падлогі на сцяну, туды ж пераброўцца са-столі асвятленне. Газавая пліта таксама можа прымапоўвацца як кансольная мабіль. І мы бу-дзем мець сістэму навеснага аб-сталявання, якую прывесці да кампазіцыйнай цэласнасці будзе значна лягчэй, чым цяпер. І ха-ця гэта яшчэ не вырашэнне пра-блемы, але адзін з многіх шля-хоў, па якім можна пайсці. Да-рэчы, перавагу навесных хала-дзільнікаў ужо зразумеў снажы-вец — і эстэтычны пачатак тут адмырваны не апошняю ролю.

Сёння паабтэнае праекта-ванне — пакуль адзіна магчымы шлях сувязі тэхнікі і эстэтыкі. Але нават і гэты шлях асноены яшчэ не ўсім пра-дыярыстамі. Для многіх з іх тэхнічная эстэтыка — якасная афарбоўка, храмыраваныя вінты, старанная падгонка панелей адбавлення. У наліўнасці тэндэнцыя выдзявае якасць пра-дукцыі за метад праектавання. І калі мы афарбавым нахабіна-сіні трактар у буйнам бы сучасны арыяны колер, сёрыяны адна-каляровы матачыкаў, замянім танім жа матачыкаў трыма нават добра падбаранымі ко-лерамі — машыны не набудуць новых мастацкіх змест.

Для прыкладу можна прывесці шматомны станок Мінскага за-вода імя Кірава, выставачны ўзор якога пафарбаваны малат-чыкаў амалью. Гэтую афарбоў-ку, якая патрабуе гарачай суні-ці, можна расцываць як по-дзвіг тэхналагічна прадыярыстыя. Аднак сёрыяныя прадукцыя за-вода невысокая па сваіх эстэ-тычных вартасцях. А менавіта толькі па сёрыяны пра-дукцыі можна меркаваць, на-колькі глыбока ў вытворчасці увайшоў мастацкі пачатак.

Выстаўка «Прамысловасць Беларусі і тэхнічная эстэтыка» прынесла несумнянна вялікую карысць — яна паказвае фак-тычны стан справы. Зразумела, ні ў якім выпадку нельга гаварыць, быццам эстэтыка сёння ўжо канчаткова заваявала вы-творчасці. Пакуль што, мяркуючы па выставачных экспанатах, мы маем толькі колькаснае па-вышэнне прадыярыстыя, якія ставяць перад сабой эстэтычныя задачы. Наперадзе самы сур'ё-зны крок — узначыцца на новую ступень на ступень сістэматычнага праектавання.

І. ГЕРАСІМЕНКА, архітэктар.

НА ВЫСТАЎКУ ў САФІЮ

Міністэрства асветы Беларусі адправіла ў Балгарыю выставку твораў дзіцячай вышэйшай творчасці. Гэта самы вялікі па колькасці і разнастайнасці зарубежны паказ маляўніцтва, скульптуры, керамікі і ўзораў ткацтва і вышэйшай беларускіх дзяцей.

Пераважна частка з 400 пасланых твораў ідэяўна дэманстравалася на Рэспубліканскай выставцы, прысвечанай 50-годдзю Вялікага Кастрычніка. Юныя мастакі адлюстроўваюць рэвалюцыйную барацьбу і працоўныя подзвігі народа, прыроду роднага краю, плянёрскае жыццё, вучоў, дружбу з дзецьмі зарубежных краін. Многія з маляўніц прысвечаны сталіцы рэспублікі — Мінску.

БЕЛТА.

ПІСЬМЕННІКІ ў НАСТАЎНІКАЎ

Пасююна ў рэспубліцы праходзіць традыцыйнае жыццёнае народнае настаўніцтва. І традыцыйнае сталі ў гэты дні сустрэчы пісьменнікаў з выкладчыкамі роднай мовы і літаратуры.

У гаспаў на настаўніцкіх мін-скіх школ пабывалі пад час жыццёнага нарад Янка Брыль, Мікола Аўрамчык, Іван Навуменка, Яўдзія Бяганская, Іван Грамовіч, Генадзь Бураўкін, Яны гаварылі аб новых творах беларускай літаратуры, аб тым, над чым працуюць беларускія літаратары напярэдадні 50-го-дзя Вялікага Кастрычніка, чы-талі свае вершы, адказвалі на шматлікія пытанні.

СВЯТА «ЗВЯЗДЫ»

УРАЧЫСТАЕ ПАСЯДЖЭННЕ ў МІНСКУ

Пяцьдзесят год назва раздзі-лася «Звезда» — першая больша-віцкая газета ў Беларусі. Пяцьдзе-сят год яна ностама нясе ў масы сцягло кастрычніцкіх ідэй, выхоў-вае працоўныя рэспублікі ў духу савецкага патрыятызму і дружбы народаў, пралетарскага інтэрна-цыяналізму і высокай класвай свядомасці, мабільнае творчыя сі-лы народа на барацьбу за росквіт нашай сацыялістычнай Радзімы.

Так гаворыцца ў прывітаны Цэн-тральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі, Прэзідыума Вяр-хоўнага Савета Беларускай ССР і Савета Міністраў Беларускай ССР рэдакцыйнай калегі газеты «Звез-да» з вышэйшай пяцідзясяцігод-дзя выказу ў свет першага яе нум-ра і ўзнагароджання газеты ор-дэнам Працоўнага Чырвонага Сця-га.

25 жніўня ў Беларускам дзяр-жаўным акадэмічным Вялікім тэ-атры оперы і балета адбыўся ўрачы-сты сход грамадскай Мінска, прысвечаны свята «Звезда», а так-сама ўрачысна ёй высокай урада-вай узнагароды.

У зале тэатра сабраліся супра-ціўнікі «Звезда», прадстаўнікі партыйных, савецкіх, грамадскіх арганізацый, прадыярыстыя, на-вучальных і іншых устаноў горада.

У прэзідыуме — П. М. Машэраў, В. І. Казлоў, І. М. Макараў, С. А. Шалатовіч, І. Я. Палякоў, А. А. Смірноў, Ф. А. Сургануў, Д. Ф. Філімонаў, Г. М. Жабіцкі, намесні-кі Стэршыні Савета Міністраў БССР У. Г. Каменскі, С. М. Кіш-кін, І. Ф. Клімаў, П. Л. Кохануў, былі рэдактар газеты «Звезда» Д. В. Юркіч, член рэдакцыі га-зеты «Правда» С. І. Сялюк, рэдак-тэры гавет братніх рэспублік, карэ-спандэнты цэнтральных газет, ре-дактары газет і часопісаў нашай рэспублікі, партыйныя, савецкія работнікі, рабкоры і актывы.

Сакратар ЦК КПБ Ф. А. Сурга-нуў, які адкрыў урачысты сход, адзначае, што 50-гадовы юбілей «Звезда» — свята ўсяго беларуска-га народа. Ён сардэчна вітае гас-цей, якія прыбылі на ўрачыстасці, затым зачытае тэкст прывітання ЦК КПБ, Прэзідыума Вярхоўнага Савета і Савета Міністраў БССР газеце «Звезда» ў сувязі з яе юбі-леем.

Слова дзеіцца кандыдату ў чле-ны Палітбюро ЦК КПСС, першаму сакратару ЦК КП Беларусі, члену Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР П. М. Машэраву.

П. М. Машэраў гаворыць пра паўвекавы слонаўны шлях «Звезда», якая яшчэ на зары Савецкай ула-ды стала баявым памочнікам мас-цовых большавіцкіх арганізацый, палыміямным прапагандыстам ленын-скіх ідэй.

Разам з іншымі друкаванымі ор-ганамі нашай партыі ў рэвалюцый-ныя дні Кастрычніка, у суровыя га-ды грамадзянскай вайны, у перы-яд сацыялістычных пераўтварэнняў у краіне «Звезда» страсна, пера-канаўна раскручвала працоўным масам палітыку партыі большаві-коў, прапагандавала ленынскія ідэі, сэдзейнічала арганізацыйна-палі-тычнаму ўмацаванню Кампартыі Беларусі, маскоўскіх органаў ула-ды.

У гады суровых выпрабаванняў, якія прынесла савецкаму народу Вялікая Айчынная вайна, «Звезда» заняла належнае ёй месца ў ра-дах змаганьня за народна. Палымі-ямным патрыятычным звакіам, гнейнай навінамі да акупантаў дыхалі старонкі газеты-партызанкі, газет-воіны, флегмапа падполь-най беларускай прэсы.

П. М. Машэраў падкрэслівае ро-лю газеты ў пасляваенным аднаў-ленні народнай гаспадаркі, разві-цці навукі і культуры рэспублікі.

Прамоўца гаворыць аб ролі ра-ботніцкай друку ў прапагандае ра-звіцця XXIII з'езда КПСС, Тэзісаў ЦК КПСС да 50-годдзя Вялікага Кастрычніка, іх удзеле ў актывнай барацьбе, якую вядзе наш народ за далапейшае развіццё народнай гаспадаркі, уздым культуры і даб-рабыту.

У гэты барачыце «Звезда» па-права займае ганаровае месца. — Мы ўдзячныя, — сказаў у кан-цы сваёй прамоўі П. М. Машэ-раў, — што калектыв «Звезда» пры-клядае ўсе свае сілы і творчыя магчымасці для заваявання яшчэ большай папулярнасці сярод пра-цоўных рэспублікі.

П. М. Машэраў зачытае Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР аб узнагароджання газеты «Звезда» ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Пад бурны ап-ладзісменты прысутных тав. Машэ-раў прымапоўвае ордэн да сцяга газеты.

Удзельнікі сходу прынялі прыві-тальнае пасланне ЦК КПСС, Прэзіды-уму Вярхоўнага Савета і Савету Міністраў СССР.

Па матэрыялах БЕЛТА.

КУРГАН БЯССМЕРЦЯ

15 ліпеня 1941 года ў лесе, на развіццях звадох дарог, адбыўся першы сход Клічэўскай раённай партыйнай арганізацыі. На ім прысутнічала ўсё некалькі ча-лавак. Там было прынята рашэн-не аб разгортванні ў раёне Усеа-роднай барацьбы з фашысцкімі захопнікамі. І вась на гэтым мес-цы у нядзелью, 27 жніўня, адбы-лося адрывішце помніка — Курган бясмерця.

11 гады раніна. На трыбуне баяна камандзіры і камісары партызанскіх брыгад і атрадаў, перадавікі прамастасці і сьп-скай гаспадаркі, прыбывшыя сю-ды госці — прадстаўнікі воінскай часці, піянеры і школьнікі.

Адрываючы мітанг, сакратар райкома партыі В. А. Шах ска-заў:

з жывой слай і тэхнікай ворага, узарвалі амаль 6 кіламетраў чы-гуначных пуцэй. Мы ніколі не за-будзем подзвігаў камандзіра партызанскага атрада Міхала Бера-зоўскага, трывацці камаслоў-шаў на чале з лейтэнантам Яка-вам Каўшчыкам, камандзіра ды-версійнай групы, Героя Савецкага Саюза Ф. І. Кавалева і многіх іншых.

З успамінамі аб баявых дзея-нях партызанскіх атрадаў выступі-лі былы сакратар камандзіра райкома партыі І. Зац, камандзір партызанскага атрада І. З. Ізюк, сакратар падпольнага райкома камсамола А. С. Дайнека.

Шэла сустрэлі прысутныя вы-ступленне госця — афішэра М. К. Курганскага.

Аб поспехах сельскіх праўніц-коў у роблейным годзе расказала загадніца фермы калгаса «Скра-качына» — дэпутат Вярхоўнага Савета БССР З. А. Коршак.

Да падножжа Кургана бясмер-ця працоўныя раёна ўспялі шмат-лікія вяні, букеты жывых кветак.

БЕЛТА.

А ПАЧЫНАЛАСЯ З КЛЕТКІ ЦЭГЛЫ...

«Там, дзе халмяжкі хутарне пры-
ваім бачыць толькі трыны бы соннаю,
у аснову вясняно праці 1932 года
ярасла чырвоная клетка цэглы. Цэглы
прымаў для ДАРЗ-7 (Дзяржаўны аб-
рабавальны завод №7). Нездарна было
дзя слова для катані, для некаго-
рых нават варажэ, бо выказаў канец
эстаблінскага павяржэння. А для нас
табы было чалавек авіяцыі) слова
ДАРЗ павяржэння а чырвоны гнажак
цэглы...»

Гэты стары газетны негатыў адкрыва-
е экспазіцыя музея гісторыі Мінскаўска-
га аўтамабільнага завода імя Кірава.
— Мы лічым, што кожны наш рабочы па-
вінен ведаць гісторыю прадпрыемства, —
гаворыць дырэктар Дома культуры, член
савета музея Валерый Будніцкі.

І слухаю і думаю пра тое, што чалавек
гэты, відаць, з тых энтузіястаў, якія, захвля-
юшыся справай, аддаюць ёй усе сілы.

— У пакоі, дзе цяпер музей, раней быў
магасін, «каватэрнік», як быццам, быў у До-
ма культуры не спакойны. Да трыццацігод-
дзя заводу вырашлі адкрыць тую музей.
Адваявалі пакой, адрамантавалі, сабралі экс-
панаты, намяцілі план экспазіцыі...
Збіраць экспанаты і афармляць экспазі-

РЭПАРТАЖ З ЗАВОДСКАГА МУЗЕЯ

Ці дапамаглі многія працоўныя заводу:
рабочы інструментальнага цэха П. Іванову
зрабіў макеты, намеснік начальніка АТК
П. Глухавіч прынес сваю карціну — «Пасе-
лек заводу цяпер. 1965 г.», фотаматэрыял
афармілі стэндэ, ветэраны напісалі ўспамі-
ны, прынеслі дакументы...
9 ліпеня 1965 года старэйшы работнік за-
воду М. Пенасевіч урачыста адкрыў музей.
У тым, што такі гонар быў зроблены ме-
навіце Пенасевічу, ёсць вялікі сэнс — тры-
ццаць гадоў назад ён, тады брыгадзір пер-
шай сталаскаўскай брыгады, урачыста ад-
крыў завод — буйнейшы на той час у Еў-
ропе.

Ці дапамаглі многія працоўныя заводу:
рабочы інструментальнага цэха П. Іванову
зрабіў макеты, намеснік начальніка АТК
П. Глухавіч прынес сваю карціну — «Пасе-
лек заводу цяпер. 1965 г.», фотаматэрыял
афармілі стэндэ, ветэраны напісалі ўспамі-
ны, прынеслі дакументы...
9 ліпеня 1965 года старэйшы работнік за-
воду М. Пенасевіч урачыста адкрыў музей.
У тым, што такі гонар быў зроблены ме-
навіце Пенасевічу, ёсць вялікі сэнс — тры-
ццаць гадоў назад ён, тады брыгадзір пер-
шай сталаскаўскай брыгады, урачыста ад-
крыў завод — буйнейшы на той час у Еў-
ропе.

Ці дапамаглі многія працоўныя заводу:
рабочы інструментальнага цэха П. Іванову
зрабіў макеты, намеснік начальніка АТК
П. Глухавіч прынес сваю карціну — «Пасе-
лек заводу цяпер. 1965 г.», фотаматэрыял
афармілі стэндэ, ветэраны напісалі ўспамі-
ны, прынеслі дакументы...
9 ліпеня 1965 года старэйшы работнік за-
воду М. Пенасевіч урачыста адкрыў музей.
У тым, што такі гонар быў зроблены ме-
навіце Пенасевічу, ёсць вялікі сэнс — тры-
ццаць гадоў назад ён, тады брыгадзір пер-
шай сталаскаўскай брыгады, урачыста ад-
крыў завод — буйнейшы на той час у Еў-
ропе.

Ці дапамаглі многія працоўныя заводу:
рабочы інструментальнага цэха П. Іванову
зрабіў макеты, намеснік начальніка АТК
П. Глухавіч прынес сваю карціну — «Пасе-
лек заводу цяпер. 1965 г.», фотаматэрыял
афармілі стэндэ, ветэраны напісалі ўспамі-
ны, прынеслі дакументы...
9 ліпеня 1965 года старэйшы работнік за-
воду М. Пенасевіч урачыста адкрыў музей.
У тым, што такі гонар быў зроблены ме-
навіце Пенасевічу, ёсць вялікі сэнс — тры-
ццаць гадоў назад ён, тады брыгадзір пер-
шай сталаскаўскай брыгады, урачыста ад-
крыў завод — буйнейшы на той час у Еў-
ропе.

ДЗЯДЗЬКА МЦЯ, АНТЭНА І ІНШАЕ...

Пачалося ўсё з таго, што ін-
спектары Асіповіцкага гарфа
Палеўскі і Дубініна засталі
Людміла Рудніцкага, калі той
у хлэбную рабў з алюмініевых
трубак тэлевізійную антэну.

На зямлі ляжала некалькі зь-
вальных раскладзак. З іх Ру-
дніцкі і здарова трубілі. На
пытанне, дзе каго антэна, ён
растануваў, што падарыў
адзіну анэнта, які ільдаўна «ну-
шў тэлевітар».

Фінансісты склалі акт, у якім
адзначылі, што Рудніцкі займае
незаконна праміслы.
Акт перадаў у адміністрацый-
наму намісцю гарвыканкома.
І яна антрафавапа парусальна.
І яна антрафавапа парусальна.
І яна антрафавапа парусальна.
І яна антрафавапа парусальна.

Пасля гэтага інспектары гар-
фа яшчэ некалькі разоў «заві-
лі» Рудніцкага, зноў адміністра-
цыйна кірава накладала штраф
(апошні раз аж 50 руб-
лёў), і зноў суд адмянуў яе ра-
шэнне.

На адным з паслядніх камі-
сій Рудніцкаму прапанавалі
падысці тэлевізійную антэну.
«На аснове ўказання адміністра-
цыйнай камісіі вы забараняеце
аказваць дапамогу сабрам,
знаёмым, таварышам па рабове
і сваякам па вырабу і ўстаноў-
цы тэлевізійных антэн...»

І чытаю гэты дакумент — і
ўспамінаю летні надзежны ве-
чар. Мы адпачывалі за гора-
да. Капі вытравіліся назад, на-
двор'е сапавалася, з неба сы-
паў нудны халодны дождж. На
пашы лі аўтобуснага прыпын-
ку сабралася шмат людзей. Многі
былі з дзецьмі. Прайшоў, не
спыніўшыся, адзін перапоўнены
аўтобус, другі. Тады тыя, хто з
дзедкамі, паспрабавалі спыніць
легкавы машыны. Імчалі яны
адна «галасавалі». Аўтамабіль
нават не спыніўся.

Куркулі... Кады вам гэты
машынай... сыпалася ўста-
лім.

А аўтамабільнае індэкс, відзе,
проста добра ведалі інструкцыю,
згодна з якой за праваз выпад-
ковага пасажыра трэба плаціць
штраф.

Або іншы прыклад — хай ве-
шчэ суседка, бабушка-пенсіянерка,
захоца дапамагчы, пасядзець
з малым дзецьмі, пакуль вы на
рабове. Варта пра гэта давед-
ца фінансавым органам, як на
яе накладуць пададак за пры-
ватніцкую дзейнасць...
«Мы сядзім у маленькім па-
койчыку і гутарым з Людмілай
Дубінінай, інспектарам гарфа.

«На якой падставе вы лічы-
це тое, што рабў Рудніцкі, за-
бароненым праміслам?»
Дубініна моцна кідае пера-
да міню інструкцыю «Аб праві-
лах рэгістрацыі некамерцыйна-
вальных саматужнікаў і рамесні-
каў».

Чытаю: «Выраб з матэрыя-
лаў саматужніка, як па інды-
дуальных заказам насельніцтва,
так і для продажу: гатовая
адзення, бязліны, трыкатану...
са скуры і гумы, а таксама вы-
рабў з кадравых металаў (во-
лапа, медзь, алюміній, свянец і
іншыя) у тым ліку вырабў з
ужываннем асобных частак з ка-
ляровых металаў...»

Прачытаў? — Інспектар
ўсміхаецца. — Падыходзіць
Падыходзіць!
«Але ж народны суд адмін-
істравы рашэнне адміністрацыйнай
камісіі! — і працуе я».

— Затое нас падтрымалі
абфа, Міністэрства фінансаў і
Вярхоўны суд рэспублікі.
Сапраўды, па пратэсту Міні-
стэрства фінансаў БССР Вяр-
хоўны суд прызнаў рашэнне Асі-
повіцкага народнага суда няпра-
ўдзным. Асноўны аргумент —
Рудніцкі рабў антэны з каля-
ровага металаў, а гэта забаро-
нена, значыць штраф накладзены
правільна. Але Вярхоўны суд
рашыў штрафны не спягаючы
за даўнясо часу і да выкрыцця
новых падобных фактаў справу
не ўбоджаць.

Новы факт, як прызнаў у
гарфа, да Рудніцкім пакуль
што не заўважана.
Так закончыла «эпапея»,
разборам якой займаўся дзе-
сятні арганізацый.

«А Дубінінай я пайшоў да
старэйшай гаспадарыцы Мікалая

ма кляшчэцкі аб зганоні мета-
ду. Але ж атрымліваецца так,
што сёння вялізныцы купляюць
афіцыйныя прылады ў
дзяржаўны Міці, які для гэтага
кравдзе на заводзе метал (ён ужо
не глядзіць, які — можа самы
каштоўны і дэфіцытны).

Ёсць такая ісціна — попліт
нараджае прапагану. І, напачатку,
многія моцны прыпомніць
дзядзьку Міці, які «даставаў»
ці то банку бяда, ці то змясці-
цель для ваннай, ці то бляху,
каб адрамантаваць дах...
Моцны сказаць, што гэта згу-
шчанае брабры, у апошнія гады
наша прамісласць павялічыла
выпуск тавараў шматліка
ўжывану, палепшылася бытавое
абстадоўванне насельніцтва...
Правільна, правільна. Але, буд-
дзем шчырымі — яшчэ многія
ў гэтай справе дапама не ідэ-
альнае.

Самая ж крыўднае, што часта
тлумачыцца гэта не аб'ектыў-
нымі прычынамі — дафіцыт ма-
тэрыялаў, недахоп рабачой сі-
лы, — а лютай абыхавасцю,
непаважлівасцю людзей.

І зноў вярнуцца да тэлеві-
зійных антэн. Аказваецца, з мая
гэтага года выпус адна накла-
дзі! Слушы завод сантэхаста-
дэмані і сельскагаспадарчых
машын. Пра гэта ўжо сказаў пер-
шы намеснік міністра мясцовай
прамісласці рэспублікі Аляксан-
дар Іван Каравіч.

Антэны ёсць, — запэўніў
ён.

Чаму ж іх няма ў продажы?
І не толькі ў Асіповічах. Я аб-
вешчу яшчэ некалькі раёнаў —
тое ж самае. Тады звачу ў
Службу на завод. Гарвару з ды-
рэктарам Іванам Андрэевічам
Агароднікам. Сапраўды, з вель-
каму металаў завод робіць тэле-
візійныя антэны. Зроблена ўжо
тысяча штук. Гандлёвы аргані-
зацыя забралі толькі п'яцьдзесяць,
астатнія — асеці на складзе.

І яшчэ адна размова — з на-
меснікам упраўляючага Белару-
скаўскага Дзеянна, Аляксан-
дэр Саслоўскі.

Антэны? Гэтым пытаннем
займаўся Суср'ёў. Вылучаем ры-
нак збыту. Націскам, дзе тра-
ба.

Чаму ж іх у Службу п'яшот
антэны ліжыць на складзе?
— А галядзіць, што гэта за
антэны — яны падыходзяць толь-
кі для прыёму дзесятага кана-
ла.

Зноў звачаюцца з заводам.
Дырэктар тлумачыць, што яно
антэны прыгодныя для прыёму
з пятага да адзінаццатага кана-
лаў.

І яшчэ адзін звадок Саслоў-
скаму.

А галядзіць, якая пана
на гэтыя антэны — больш тры-
наццаці рублёў...
Сапраўды, трынаццаць з не-
калькі рублёў да антэну дарагава-
та, тым больш, што сабекошт
яе і складалі мне, складае
шысць рублёў.

Наступная размова — са
старэйшай Камітэта па дапам-
цы Дзяржаўнага БССР Бары-
сам Дамітравічам Парамскім.
Ён доўга тлумачыць мне меха-
ніку вызначэння продажнай ца-
ны таго ці іншага вырабў.

Мы ўлічваем таксама, —
гаворыць Барыс Дамітравіч, —
і многія іншыя фактары — ці
выпускаюцца падобныя вырабў
ў іншых рэспубліках, ці кары-
стаюцца яны попытам у насель-
ніцтва...
— А калі не карыстаюцца
з-за дарагаваці?

— М-м-м... Тады па халдінці-
ву Міністэрства гандлю ціна мо-
жна быць перагледзена. Але
зноў на гэта настраба. Гэта
вельмі моцны арганізацыі. Усё
вельмі складана.

Я далёкі ад думкі, што вы-
значыць ціну можна лёгкім
рошыткам пра, Разумеюцца, гэта
вельмі складана справа, ад
якой залежаць Інтэрэсы дзяр-
жавы. Тут, сапраўды, як ка-
жыць, сем разоў адвар, адзін
раз адраж... Але ж бяде яшчэ,
што той ці іншы тавар месяцамі
ляжыць нерухама на палцы ма-
гадзіна з-за таго, якая не адпа-
вядзе яго якасці і прызначэн-
ню. Колькі ад гэтага шыкоды
дзяржаве!

Не буду злоўжываць ува-
гай чытае, расказваючы, як
завяў ішчэ ў Міністэрства фінан-
саў і Міністэрства гандлю.
Кожны з таварышў з кім не
даводзілася гаварыць, пры-
водзіў довады за тое, што інава-
ты не ён, а нехта іншы. І я зра-
зумееў, што дзядзька Міця яшчэ
доўга можа спаць спакойна...
— Я напісаў ужо артыкул, ка-
лі ў рэдакцыю зайшоў Рудніц-
скі!

— Не ведаю, што рабўць,
— ходзіць і ходзіць да мяне лю-
дзі, просіць, каб дапамо ім
зрабўць антэны, бо тэлевізары
купілі, а антэны да іх няма...
Што я магу яму параіць?..

М. ЗАМСКІ,
спец. кар. «Літаратуры і мастацтва».

І, нарэшце, сьвіняшні дзень. Ма-
дзі маслапрадукцыю, лакама-
білу, маставы электраправу —
прадукцыю заводу цяпер вядоць
у трыццаці зарубажных краінах.

Са студзеня 1966 года завод стаў выпускаць
аўтамашыны — магучыя аўтаскарпы. Ця-
пер тут асвойвалі новую машыну
МоА3-522 грузавадмаласцю ў 13 тон.
Галоўны горадзец заводу — яго людзі.
Музей расказвае пра іх.

Першы дырэктар заводу — герой грама-
дзянскай вайны Андары Васільевіч Палу-
паў, Непакорны чуб, энергічны твар,
дзёржкі позыр — такім бы камандзір бры-
гады «Свабода альбо смерць». На
спяндзе — фотакопіі прысвечаны яму двух
нарыстаў з «Комсомольскай правды» (адзін
з іх напісаны У. Вішнеўскім).

Чаце ў музей заходзіць Федар Мікала-
віч Ракоў. Ён доўга стаіць ля партрэта
Палупава. Успамінае. Яны разам працавалі.
Шчыра братоў Ракоўскіх прымаўлі ў 1934
году ў Мінскаў і Урала. Трое з іх загіну-
лі ў гэды ваіны. Сам Федар Мікалавіч
сачыў у таварам, цяпер ён — начальнік
інструментальна-штампавачнай вытворчасці,
дэпутат Вярхоўнага Савета БССР, кавалер
ордана Леніна.

Музей на заводзе імя Кірава не раўна-
дудны дэталістэц падаць, не, гэта гарачы
прапагандэст працоўных традыцый, выха-
цель моладзі. І не толькі заводскай. Сюды
прыходзяць экскурсіі школьнікаў, студэн-
таў, рабачы іншыя прадпрыемстваў, дэле-

гацы з братніх краінаў. «Вялікаму караблю —
вялікае плаванне» — напісалі ў кітэе водгукаў
балгарскія сябры.

Мяне зацікавілі матэрыялы, якія расказ-
валі пра культурнае жыццё заводу.
Фотаздымкі першага заводскага клубу —
невялікі драўляны будынак... Яго паставілі
неўзабаве пасля пуску заводу. Цяпер на
гэтым месцы светлы Дом культуры.

— Паглядзіце цёперашні рэпертуар нашэ-
га тэатральнага калектыву, — гаворыць
Будніцкі.

Чытаю доўгі спіс спектакляў. Нядаўна на
фестывалі народнага мастацтва ў Мінску
калектыв паказаў спектакль «Лёў дзядзя
Міша» Г. Мудзіка, цяпер аматары працу-
юць над інсцэніроўкай аповесці А. Дельва-
га «Рамонаў». Зусім недаўна калектыв
заваяваў званне народнага тэатра.

І прашу В. Будніцкага расказаць пра блі-
жэйшыя планы рабачы музея.
— Будзем пачынаць экспазіцыі ўспамі-
намі кадравых рабачы... Будзем прымаць
экскурсантаў — іх з кожным днём стано-
віцца большы.
— У рэспубліканскім Доме культуры
музыка і галасы...
— У скверку загаралі стары ўважліва
чытае газету.
— З заводскіх вярот высекаў вялізны
МоА3...
А усё пачыналася з чырвонай клеткі цэ-
глы...
Д. РАДЗІНСКІ,
кар. «Літаратуры і мастацтва».

ЯК НАРАДЖАЕЦЦА КАЗКА

Майстар Іван Міхалевіч у Мастацкім музеі, які заўсёды адчынены, але гаспадар неўдольга пайшоў.

— Магу доўга галядзець ёй у во-
чы, — гаворыць Іван.
— У іншым месцы гэтыя словы
маглі б падацца занадта гумнымі,
парафінамі, а тут яны галядзіць
радаваць здзіўленне самога май-
стра тым, што ён зрабў і, мусіць,
самому не верыць: ён зрабў іх
да таго, што ёсць, каб трыццаць
першайчынаў.

Іван накіравае адліку, у якой
вочы зроблены галды, без зры-
наў — галоўна стала зусім іншай,
і назва, імя толькі ў ёй, адва-
дзіць, памерам. Удаснавальца мо-
на было б, але ён Патрыіа пра-
стаўляецца, каб быць сямлім. І
загалды ільдаць, што можа атры-
мацца. Гэта прыходзіць не адра-
зу, а з ішчэ вельмі і вельмі доў-
га таварчых гадоў жыцця. А Іван
ішчэ недзе на пачатку вольнага
шлуху...

Скульптар выцягвае з ішчэ сто-
сы лістоў і прыказвае, сваю гра-
фіку. Не, гэта яшчэ не графіка ў
ле дэкладным разуменні. Адчува-
ецца, што гэта рабў скульптар, —
таварыш быццам змалюваў са
скульптур. Мастан стаіць пытан-
не: падавацца глыбей у графіку,
паказваць усё гэта выстаючыю ці
шунцаць, шунцаць, шунцаць? Ён ра-
зуме, што атрымліваецца яшчэ не
малда добра, але яго рука ішчэ не
да пулаго, каб нічыць на ліст
некалькі санавіты ліній. Вельмі ж
лічы прыгожыя самі па сабе! І хо-
дзіць некі адным узмахам адра-
дзаць контур — моцны і прыгожны...

Але я, можа, занадта дасерыву
маст, што мне інтымна дасерыву
мастан. Пасля таго, як пра гэта
ведзецца свет, ужо не так іша-
ва нешта ўдаснавальца. Што зра-
біць — мастан ішчэ мастан. Ён
увер, як кажуць, на нервах, і ні-
хіто не павінен мацаць. Не буд-
дзем чапаць і мян...
В. ГОВАР.

Уладзімір Меху АПОШНІ СЕРЫС

Лёгка было ўвясць, як раскошна тут летам,
або пад вясень — у самаю курортную пару.
Але і цяпер, у студзені, калі зноў недаляе
— за блізім, рукой падаць, горным перавалам
— лютавалі марозы і завет, у гэтым пры-
сценным да мора, вядомым на ўвесь свет
сваім галоўным наветрам таракду халапа ца-
пенны, Магноліі, лаўры, кіпарысы — усё гэтыя
райскае расліннасць, адны назвы імя — му-
зыка для чалавек з вышэйшым шчырым, а-
рачы хоць і не хмалілі, не кружэлі сваім во-
дэрам галоваў, але стаялі вольготна-сваёй і
зьяліна. Не замарожаныя не ў бліжніх і
ішчэных падвалах вынаград і буніны; сака-
віччя трыны, з рэчкі і да прытокаў над бе-
рагам ішчэ крыніцы хмары бела-чырных,
галынаўца — як модныя цяпер дэзюжы-
чак.

Барніць гэтыя чаек, кідаць ім навалі хлеба
— яго яшчэ на досцітны мясыці кіпаватая
рука пакаціла дзе-нідзе на шырокім прымор-
ным парэпце — было любымым заняткам лю-
дзей, што таўніліся вясень дзеньна ўбарэ-
жы, ў пансінатах і санаторыях адпачываў ца-

НАШЫ МАЙСТРЫ МАСТАЦТВА ЛЯ РАЯЛЯ... СЯМЁН ТАЛКАЧОЎ...

Хто з нас — з тых, хто
не мае неспадарэнага дач-
чынства да пастановкі
спернага спектакля, —
калі-небудзь цікавіўся, з
кім рытууюць свае ва-
жэльныя парты артысты!
Шчыра кажучы, нават ся-
род самых дэталістэч
аматэраў музычнага ма-
стацтва такое пытанне, ба-
дай не паўстае. І прачы-
шы гэты «Тэатральны
майстэр» неўвады ўба-
чыць на афішы ці ў пра-
грамцы опернага тэатра.
Але ж іны артысты мно-
гі абавязаны — тым
імяна, абавязаны — і
перш за ўсё — сваім по-
спехам у спектаклі.

Мне было радасна, ка-
лі, знаёмчыся з водгу-
камі замежнага друку на
селекцыю канцэртаў белару-
скіх артыстаў у Францыі
(выступленні адбылі-
ся там у сувязі з днём
беларускай культуры), я
бачыў у адным тэле-
невіку такія радкі:
«Хочь яго прозвішча чамусці
мы не сустрылі сярэд неадукава-
ных у канцэртнай афішы імен
савецкіх артыстаў з Мінска, але
рэзкаю лямачам з адзіна гэтага
здзіўляючага п'яніста-канцэртмай-
стра...»

Сапраўды, прозвішча Сямёна
Львоніча Талкачава — гаворка
шла пра яго — не было неаду-
кавана на афішы, але тым больш
паказнае таежэ азнак.

Ці выпадковы гэта поспех? Не,
бо калі б ён у мастацтве карыстаў-
ся спартыўнай тэрміналогіяй,
дык пра Сямёна Львоніча мы б
напісалі, што ў музыцы ён — грэ-
майстэр экстрасласа.

Я не аднаразова задаваў себе
пытанне: чаму гэты выдатны п'я-
ніст выбраў шлях канцэртмайстра?
У яго ж багачыні творчыя ма-
гчымасці для дзейнасці п'яніста-
саліста! А што гэта так, перака-
нае кожна, хто хоць раз чуў чу-
доўнае выкананне С. Талкачава
творы такіх кампазітараў-п'яні-
стаў і сучасных аўтараў як Бах,
Бетховен, Шуман, Шален, Дзюбіні,
Равель, Рахманінаў, Скрабін, Про-
коф, Шапавіч... Успамінаю-
цца, як С. Талкачоў іграў у радно-
канцэрте «Асіповіцкага Бетховена,
Назаўтра пасля канцэрта Г. Піт-
роў адшукаў мяне — свайго
большага вучня, і, як заўсёды, тры-
звучаючыся, адразу запытаў: «ты
чуў, як учора Сямён іграў? Ёсць
гэта была сэната Бетховена; са-
праўды «Асіповіцкага»!

А Георгій Мікалавіч Патроў
вельмі не любіў дэражы хваліць
кого-небудзь. Адна з ледзькіх
вышчавану сусветна вядомага
п'яніста і прафэсара Маскоўскай
кансерваторыі Канстанціна Ігу-
мава, ён добра разумее, як тра-
ба трактаваць «Асіповіцкага», ды і
сам выдатна ёе выконваў.

Можна прывесці яшчэ шмат
прыкладаў, калі Іван Талкачава-
саліста дасягла вышні выканав-
чага майстэрства.

Дык чаму ж ён усё-такі вы-
браў шлях канцэртмайстра?

Здарылася так, што сямі бабруй-
скага саматужніка Сямён Талка-
чоў сваім першым музычным вы-
хавателем меў дырэктара. Гэта
быў чх — венапагонны Георгій
Шэйдлер, якога першае су-
светнае ваіне знесла ў невялікай
беларускай гарадоц. Потым у 1921
году чатырнаццацігадоў хло-
пец прыязджае ў Мінск вышчыва
ігры на фартэпіяно ў выдатнага
беларускага педагога Валентына
Антоневіча Сямашкі. З тым імям
завязана арганізацыя ў сярэдзіне
20-х гадоў Беларускага дзяржаў-
нага музычнага тэхнікума, а ў 30-я
гады — Беларускай дзяржаўнай
кансерваторыі. Яна пачала рыста-
ваць С. Талкачава да паступлення
на фартэпіяна факультэт Мас-
коўскай кансерваторыі. У 1924
году ён быў прыняты ў клас
вядомага прафэсара А. Астроў-
скай. Яна лічыцца, што сапраўды
творчы шлях ёе вучня — гэта
дзейнасць п'яніста-саліста.

Можна так яно і было б, але ў
жыцці маладога п'яніста ў час</

